

JUS4211 - Sensorveiledning - V23

JUS4211 – Prosess og strafferett våren 2023

Innledning

Oppgavens del 1 gir studentene gode muligheter til å vise forståelse for sentrale elementer i ansvarslæren, som ligger i strafferettens kjerne, og til å foreta selvstendige refleksjoner rundt reglene, deres begrunnelse og formål. Oppgavens del 2 kan i større grad besvares godt utelukkende basert på kildene studentene har tilgang til under eksamen, og er derfor velegnet for å utvise god metode og kildebruk. Studenter som finner del 1 vanskelig, burde derfor likevel være i stand til å besvare del 2.

Da det utelukkende er gitt teorioppgaver, vil studentene kunne ha mange forskjellige innfallsvinkler. Sensorveiledningen tar derfor sikte på å behandle noen grunnleggende elementer som bør eller kan være behandlet, samt å si noe om hva som metodisk bør premieres og ikke. Gjennomgående vil det sentrale være at studenten utviser god forståelse for faget og juridisk metode.

Sensorveiledningen forsøker også å ta høyde for hvilke kilder studentene har tilgang til under eksamen, hvilket inkluderer inntil omtrent 400 fritekstmerknader på opptil 1000 tegn hver. Dette innebærer at studentene har mulighet til å lime inn sentrale deler av pensum, mønsterbesvarelser mv. Eksamensoppgavens utforming innebærer antakelig at studentene vil kunne ha noe begrenset nytte dette, med mindre de har klippet inn riktig del av pensum. Presise henvisninger til juridisk litteratur må derfor tas for det de antakelig er – avskrift – og dermed ikke premieres i seg selv.

Læringskrav og hovedlitteratur

Strafferett

Studentene skal ha god forståelse av (blant annet): (i) Metodiske forhold og problemstillinger på strafferettens område, herunder ved tolking av straffebud, og (ii) Ansvarslæren, herunder hovedvilkårene for straff: (1) lovstridig handling, (2) fravær av straffrihetsgrunner, (3) subjektiv skyld, og (4) tilstedeværelse av personlige forutsetninger for straff. Studentene skal i tillegg ha kjennskap til (blant annet) teorier om straffens formål, begrunnelser og virkninger.

Studenten skal kunne tolke strafferettslige regler, samt analysere og komme med løsninger på alminnelige strafferettslige problemer og spørsmål som knytter seg til et utvalg av straffebud som ofte er aktuelle i domstolene eller for påtalemyndigheten eller advokater.

Som hovedlitteratur innen alminnelig strafferett kan studentene velge mellom [Alminnelig strafferett av Andenæs m.fl. og Eskelands Strafferett](#). Hos Andenæs fremstilles dekningsprinsippet særskilt i kap. 21 og hos Eskeland i kap. 9.8. Oppgaven knytter ved sin formulering imidlertid an til ulike elementer i kunnskapskravene og som følgelig er fremstilt på høyst forskjellige steder i bøkene og således utfordrer studentene med hensyn til selvstendighet og sammenstillingsevne. Også pensum i spesiell strafferett gir en rekke gode eksempler til flere av oppgavens problemstillinger, og mange av studentene vil formodentlig bruke disse aktivt. Mange av de forhold oppgaven etterspør, kan dessuten illustreres med egne eksempler, noe som i så fall må telle meget positivt.

Straffeprosess

Studentene skal ha innsikt i de rettslige rammene for hvordan politi og påtalemyndighet behandler straffesaker under etterforskning, herunder reglene for påtalebeslutninger, og hvordan en straffesak skal behandles for domstolene. De skal blant annet ha god forståelse av rettsmidler, herunder anke, og de skal ha god forståelse for «organisering og arbeidsdeling» i påtalemyndigheten. Videre skal de ha ferdigheter til å «kunne tolke og klargjøre innholdet i gjeldende prosessuelle regler» og «vurdere og kritisere prosessuelle regler».

Relevant hovedlitteratur for straffeprosess er *Straffeprosess* av Ørnulf Øyen. Reglene om klage over påtalemyndighetens avgjørelser behandles kort i kapittel 14 punkt 14.5 «Klage over

påtaleavgjørelser» (s. 223–225) og i kapittel 38 og 39 «Allment om anke» og «Oversikt over reglene om anke over dommer» (s. 499–502 og 503–521).

Klageadgangen og ankeadgangen er tematisert på forelesninger I kursundervisningen er det gitt en som oppgave å redegjøre «for systemet for kontroll med påtalemyndighetens avgjørelser». Kurslærerne har tatt opp reglene om klage og klageinstansens kompetanse. Merk imidlertid at kursundervisning ikke er obligatorisk.

Klageadgangen er blant annet behandlet av Asbjørn Strandbakken «Klage over påtalevedtak» i Jussens Venner 1997 s 127–167 og riksadvokatens rundskriv 2/1996 og nr. 4/2022. Kandidatene kan ikke forventes å være kjent med disse kildene før eksamen.

Vurdering av del 1 – fra strafferetten (2/3)

«Fremstill dekningsprinsippet og dets betydning ved anvendelse av faredelikter, skadedelikter og unnlatesdelikter, samt dets betydning ved anvendelse av hhv. medvirkeransvar og forsøksansvar. Vis deretter hvordan dekningsprinsippet gjør seg gjeldende i straffebud som har objektivt eller subjektivt overskudd. Reflekter avslutningsvis over hvorfor man har straffebestemmelser med hhv. objektivt og subjektivt overskudd.

Regler om villfarelse jamfør straffeloven §§ 25 og 26 skal ikke behandles.

Med 'objektivt overskudd' menes straffebud der skyldkravet ikke omfatter alle deler av den objektive gjerningsbeskrivelsen. Med 'subjektivt overskudd' menes straffebud som krever en videregående hensikt eller et ytterligere forsett, i tillegg til den subjektive skyld som må dekke den objektive gjerningsbeskrivelsen.»

Studentene må innledningsvis gi en redegjørelse for dekningsprinsippet begrunnelse og nærmere innhold (at forsett som utgangspunkt må dekke hele det objektive gjerningsinnhold i straffebudet). En side av dekningsprinsippet kommer til uttrykk gjennom straffeloven § 25 første ledd, en annen side kommer til uttrykk i straffeloven § 22. Gitt oppgavens formulering og kommentar knyttet til straffeloven § 25, vil de fleste studenter formodentlig særlig ta utgangspunkt i § 22. De som også knytter redegjørelsen til strl. § 25 på en fornuftig måte skal gis rimelig uttelling for dette. Studenter som ikke knytter redegjørelsen til strl. § 22 bør trekkes for dette, men i lys av oppgavens siste setning bør ikke studentene trekkes dersom de ikke viser til strl. § 25. Studenter som kort påpeker at dekningsprinsippet ikke omfatter den rettslige regulering av handlingen, skal heller ikke trekkes for det, med gitt oppgaveformuleringen bør disse ikke begi seg inn i noen nærmere fremstilling av rettsuvidenhet.

Dekningsprinsippet begrunnelse bør studentene kunne angi på selvstendig grunnlag: Dersom det ikke foreligger skyld i forhold til samtlige elementer i straffebudet, foreligger heller ikke grunnlag for bebreidelse i forhold til overtredelsen av det konkrete straffebudet.

Studentene bør videre forklare begrepene faredelikt (fremkallelsen av en fare er straffbar selv om faren ikke realiseres), skadedelikt (straffbar fremkallelse av en skade) og unnlatesdelikt (der det er straffbart å la være å handle på et gitt vis) før de går inn i drøftelsen av dekningsprinsippet betydning for anvendelsen av slike straffebestemmelser. Studenter som ikke går inn på alle tre deliktstypene, skal trekkes for ikke å ha besvart oppgaven fullt ut. Videre bør studentene reflektere over de ulike skyldformene og de aktuelle straffebudene, slik at det for de straffebud som krever forsett, som utgangspunkt må foreligge en eller annen form for forsett knyttet til alle de momenter som gjør handlingen til et lovbrudd, Det trenger imidlertid ikke være den samme formen for forsett i forhold til de enkelte momenter. En person som utøver vold mot offentlig tjenestemann (strl. § 155), kan f.eks. utøve selve volden med hensikt, mens sannsynlighetsforsett eller dolus eventualis dekker det å ramme en offentlig tjenestemann.

For faredeliktene må forsettet dekke fremkallelsen av den aktuelle faren, og for skadedeliktene må forsettet dekke de aktuelle følger straffebudet etterspør. Unnlatesdeliktene er ofte formulert ved å angi et sett betingelser for handleplikten. Samtlige av disse betingelser må være dekket av forsett, samt det forhold at gjerningspersonen ikke handler på en adekvat måte i forhold til den handleplikt loven oppstiller.

Selv om det kreves at forsettet dekker de momenter straffebudet etterspør, kreves det ikke nødvendigvis at forsettet dekker de enkelte ledd i begivenhetsutviklingen, jf. tilfeller av feiltreff eller irregulær utvikling. Dersom begivenhetsutviklingen ligger helt utenfor det påregnelige eller adekvate, kan det imidlertid bli tale om å forsøksansvar i stedet for fullbyrdet forbrytelse.

Oppgaven etterspør også dekningsprinsippets betydning ved anvendelse av hhv. medvirkeransvar og forsøksansvar. For medvirkningsansvaret må medvirkerens forsett både dekke det forhold at gjerningspersonen er i ferd med å utføre en forbrytelse og at vedkommende selv medvirker til utføringen av denne. Forsøksansvar forutsetter såkalt fyllbyrdelsesforsett, dvs. at det ikke bare må foreligge forsett om de objektive handlinger forsøket består i, men også at disse ledet hen mot fullbyrdet overtredelse av et straffebud.

Det må forventes at studentene knytter redegjørelsen av ansvarsformene til bestemmelsene i straffeloven (hhv. § 15 og § 16, jf. §§ 22 og 25. Studenter som ikke knytter begrepene til lovbestemmelsene, bør trekkes for dette.

Studenter som trekker inn rettspraksis på hensiktsmessig vis i første del av oppgaven, bør premieres for dette, men det vil her være fullt mulig å bygge opp gode redegjørelser og drøftelser uten henvisninger til hverken rettspraksis eller juridisk teori.

Siste del av oppgaven knytter seg til straffebud der skyldkravet enten ikke omfatter alle deler av den objektive gjerningsbeskrivelsen, eller der det kreves en type skyld ut over den objektive gjerningsbeskrivelsen. Denne typen straffebud kalles undertiden straffebud med hhv. objektivt og subjektivt overskudd, og innebærer en justering av dekningsprinsippet. Til tross for at tematikken er berørt i både undervisning og læremidler, krever oppgaven stor grad av selvstendighet fra studentenes side, og vil derfor formodentlig fremstå som vanskelig, og derved i noen grad egnet til å skille mellom de beste kandidatene.

Straffebud der skyldkravet ikke dekker alle deler av gjerningsbeskrivelsen blir stadig sjeldnere, og de kanskje mest kjente eksemplene er tilfeller der gjerningspersonen ikke er kjent med alkoholkontrasjonens størrelse når vedkommende kjører motorisert fremkomstmiddel (vegtrafikkloven § 22, sjøloven § 142, fritids og småbåtloven § 33, luftfartsloven § 6-11). Noen studenter vil kanskje trekke inn bestemmelser der strafferammen økes som følge av forhold som typisk ligger utenfor det opprinnelige forsett, jf. strl. §§ 272, 274, 283, 293 og 328. Ettersom forsettet ikke nødvendigvis omfatter de forhold som aktiverer straffebudene, blir det ikke feil i forhold til oppgavens formulering («skyldkravet ikke omfatter alle deler av den objektive gjerningsbeskrivelsen») å tematisere disse, selv om det også i forhold til disse momentene må foreligge skyld i form av uaktsomhet eller culpa levissima (§ 328). Også foretaksansvar etter straffelovens § 27 kan tenkes å inneholde elementer av objektivt straffansvar, særlig i tilfeller med kumulative feil eller systemsvikt, slik at ingen overskuet at et straffebud ble brutt.

Straffebud der det kreves en type skyld ut over den objektive gjerningsbeskrivelsen, er noe vanligere. Det tidligere kravet til «vinnings hensikt» for formuesforbrytelsene, er ved straffeloven av 2005 byttet ut til forsett om vinning, jf. §§ 321, 324, 327 og 330. Men også dette representerer et subjektivt overskudd i forhold til oppgavens formulering. Også andre bestemmelser i straffeloven inneholder krav om skyld utover forsett knyttet til den objektive gjerningsbeskrivelsen, herunder §§ 122, 131, 135, 191a, 191 b, 370 og 375. Med lovdata skulle disse bestemmelsene være relativt enkle å finne frem til, gitt at en forstår hva oppgaven består i.

Oppgave 1 etterspør avslutningsvis etter refleksjon over hvorfor man har straffebestemmelser med hhv. objektivt og subjektivt overskudd. Dette er ikke gjennomført noe sted, og er en oppfordring til studentene om å vise selvstendig evne til refleksjon over reglene. For de subjektive overskuddene handler det i høy grad om at lovgiver har innsett at det subjektive forhold utgjør en så sentral del av det straffverdige forhold at dette settes som et selvstendig vilkår for straff etter bestemmelsen. Ofte er denne type straffebud ledsaget av et annet straffebud som rammer de objektive forhold alene, men da med lavere strafferamme.

En lignende vurdering kan ligge bak lovgivningsteknikken der man søker å øke strafferammen ved å se hen til følgeskader utenfor forsettet, altså en type tilpasset gradering for å fange opp mest mulig av det straffverdige ved handlingen, også det som måtte ligge utenfor forsettet.

Når det gjelder objektive overskudd i form av å se bort fra uvitenhet om alkoholkonsentrasjonens størrelse, handler det kanskje primært om å sikre reglene effektivitet. For selv om vedkommende er i

villfarelse og alkoholkonsentrasjonens størrelse, omfatter forsettet selve beruselsen. Og slik sett foreligger det ikke et fullstendig fravik fra dekningsprinsippet, kun en justering av det.

Ved vurderingen av studentenes prestasjoner, må en være oppmerksom på at oppgaven har ulike trinn eller vanskelighetsgrader: På det enkleste nivået må studentene fremlegge dekningsprinsippet og vise betydningen av dette i forhold til de ulike former for straffebed. Delen der studentene må fremstille justeringer av dekningsprinsippet i form av utvidet skyldkrav eller vektlegging av omstendigheter som ikke dekkes av forsettet vil fremstå som vanskeligere. Dette innebærer for det første at noen fylldig fremstilling her ikke kan kreves for en middels karakter, mens en god fremstilling vil kunne danne grunnlag for en toppkarakter. I den avsluttende del der studentene bes om å reflektere over noen av reglene vil formodentlig være egnet til å skille mellom de beste studentene.

Vurdering av del 2 – fra straffeprosessen (1/3)

«Sammenlign reglene om klage over påtalemyndighetens avgjørelser og reglene om anke over dommer.»

Det skal foretas en sammenligning av regelsett, noe som innebærer at det må pekes på likheter og forskjeller mellom regelsettene klage og anke. Klage over påtalemyndighetens avgjørelser er regulert i straffeprosessloven § 59 a og reglene om anke over dommer er regulert i kapittel 23.

Slik oppgaven er formulert er det også grunn til å trekke inn andre kontrollinstanser. Særlig nærliggende er det å fremheve at påtalemyndighetens saksbehandling og avgjørelser som faller utenfor domstolenes virksomhet kan klages inn for Sivilombudsmannen, jf. sivilombudsloven § 4 annet ledd bokstav d. Og i lovens § 7 heter det: «Alle som mener seg utsatt for urett fra den offentlige forvaltningen, kan klage til Sivilombudet».

For reglene om klage kan det også pekes på at flere reguleringer i straffeprosessloven gir adgang til å bringe spørsmål inn for rettslig kontroll, herunder vedtak det kan klages over. Se om positive påtalevedtak i § 71, jf. § 59 a andre ledd fjerde punktum, og den særskilte ankeadgangen for forelegg i § 259.

Det er flere måter å legge opp en sammenligning av disse regelsettene. Mest hensiktsmessig er det nok å strukturere oppgaven med utgangspunkt i straffeprosessloven § 59 a og kapittel 23, og behandle andre klage- og ankeadganger som sidespor.

Et mulig opplegg er å ta utgangspunkt i strukturen fra pensumlitteraturen for spørsmålet om anke, hvor det skilles mellom «ankerett og ankekompetanse», «ankefristen», «ankeerklæringen» og «ankegrunner og ankegjensstand» (s. 503–506). Et annen tilnærming er å ta utgangspunkt i strukturen i loven, hvor det for klage over påtalevedtak kan skille mellom gjenstanden for klagen, klagerett, klagefrist mv.

Det er «reglene» for klage og «reglene» for anke som skal sammenlignes. Det tilsier at fremstillingen bør være nokså teknisk når det kommer til å fremheve likheter og forskjeller. Slik sett retter oppgaven seg mot ferdighetskravet «kunne tolke og klargjøre innholdet i gjeldende prosessuelle regler» som settes på prøve.

Samtidig åpner oppgaven for at sammenligningen kan ta utgangspunkt i det legislative og rettslige grunnlaget for både klageordningen og ankeordningen. Dette er interesser som er av betydning for fastsettelsen av og forståelsen av reglene som skal sammenlignes, og studentene skal ha god forståelse av «særtrekk ved rettskildebildet og metodebruk for hvert av prosessfagene».

Det bør pekes på at begge ordninger er ment for avgjørelser som noen av en eller annen grunn er misfornøyd med. Videre bør det pekes på at klageadgangen og ankeadgangen skal ivareta hensynene til rettsikkerhet, rettsbeskyttelse og likebehandling. Dette er interesser som kan sikres på ulike institusjonelle måter, og noen vil kanskje komme inn på at vi ikke lenger har en ordning med private straffesaker.

Det bør løftes frem at adgangen til å påklage påtalevedtak er et utslag av den alminnelige adgangen til å klage over forvaltningsvedtak – ordningene ble i sin tid til etter mønster av forvaltningslovens regler om klage. Videre at ankeadgangen, som fremhevet i pensumlitteraturen, i en viss utstrekning er

forutsatt og sikret gjennom Grunnloven § 88 første ledd første punktum, og dessuten er vernet etter FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter § 14 nr. 5 og EMK TP7 artikkel 2.

Regler om klage og anke forutsetter at det er noen å henvende seg til med sin misnøye. Det kan derfor være hensiktsmessig helt kort å redegjøre for hierarkiet i påtalemyndigheten, slik det blant annet kommer til uttrykk i § 55 a, og domstolhierarkiet etter domstolloven, som for straffesaksbehandling følger av § 5 flg., og for anke av § 306.

Det kan også være hensiktsmessig om regelsettene innledningsvis settes i sin sammenheng. Klagereglene må ses i sammenheng med påtalemyndighetens kompetanse til å omgjøre egne vedtak, jf. §§ 74 og 75, og at overordnet påtalemyndighet kan endre et påtalevedtak etter eget initiativ i kraft av den alminnelige omgjøringsadgang.

Ankereglene må avgrenses mot ordningen med gjenåpning etter kapittel 7, og disse regelsettene har en grenseflate i § 309 om påtalemyndighetenes adgang til å anke til gunst for siktede også etter rettskraftig dom.

Hovedvekten av oppgaven bør likevel ligge på en sammenligning av konkrete regler. Følgende regler etter § 59 a og reglene i kapittel 23 om anke over dommer er det nærliggende om holdesopp mot hverandre, eventuelt sammen med adgangen til å klage til Sivilombudet.

Hva det kan klages og ankes over:

§ 59 a gir en liste over negative og positive påtalevedtak i første ledd + sivile krav + Riksadvokatens har bestemt at en rekke avgjørelse kan påklages selv om de faller utenfor klageretten etter loven. § 306 klargjør at det kan ankes over «dommer» med nærmere begrensninger for frifinnelse i § 307 og 308. Det kan pekes på at positive påtalevedtak i form av begjæring om tilståelsesdom ikke er med i listen i første ledd, og forklare det med at siktede har adgang til å trekke samtykket, samt vise til den særlige klageadgangen for fornærmede med bistandsadvokat i andre ledd annet punktum.

Hvem som har rett til å klage og anke:

§ 59 a andre ledd fastslår at det er «den som vedtaket retter seg mot, «andre med rettslig klageinteresse» mv. og i § 306 annet ledd fastslås at det er «partene» som kan anke. Det bør pekes på at gruppen som kan klage er videre enn den som kan anke, og det kan pekes på hvorfor det er slik.

Hvem det kan klages og ankes til:

§ 59 a fastslår at det kan klages «til nærmeste overordnet påtalemyndighet». § 306 fastslår at det kan ankes til «den ankeinstans som går frem av §§ 6-8». Det kan sies noe kort om hierarkiene i påtalemyndigheten og hos domstolene, herunder kan det pekes på at det i annet punktum er bestemt at riksadvokaten er endepunktet og at det har en side til uavhengigheten i § 55 første ledd.

Hvor klager og anker skal stiles:

Straffeprosessloven regulerer ikke hvor en klage skal sendes, hvordan den skal inngis mv., så man må falle tilbake på forvaltningsrettslige prinsipper om veiledning mv. § 312 fastslår for anke: «Siktetes anke fremsettes skriftlig eller muntlig for den rett som har avsagt dommen, eller for påtalemyndigheten» mv.

Fristen for klage og fristen for anke:

Klagefristen etter § 59 a følger av tredje ledd og «tre uker». Det kan klages etter dette tidspunktet, og klagen kan behandles i kraft av påtalemyndighetens omgjøringsadgang. Det gjelder altså både klagerett og klageadgang. § 301 gir en ankefrist på «to uker», men slik at påtalemyndigheten er gitt en utvidet ankeadgang til gunst etter § 309. Fristen for motanke følger av § 311.

Adgangen til videre klage og videre anke:

§ 59 a femte ledd fastslår «Klageinstansens vedtak i klagesaken kan ikke påklages», og eventuelle såkalte tredjeinstansklager skal avvises av Statsadvokaten av eget tiltak – avvsningsvedtaket kan imidlertid påklages til riksadvokaten. Av § 306 første ledd fremgår at dommer av ankeinstansen lagmannsrett kan påankes videre til Høyesterett, og av annet ledd at det likevel ikke gjelder for «feil ved bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet».

Krav til klage og krav til anke:

§ 59 a stiller ikke formkrav til klagen, og i Rt. 2007 s. 1169 kom Høyesterett til at også muntlige klager omfattes av bestemmelsen. § 314 stiller detaljerte krav til anken, herunder til klargjøring av ankegjensstand og ankegrunn. Se også § 319 om avvisning om kravene ikke innfris. Kandidatene bør peke på at dette har sin forklaring i at man i det ene tilfellet befinner seg i forvaltningssporet, mens man i det andre er i rettergang med en partsdrevet prosess.

Klageinstansens og ankeinstansens kompetanse:

Ved klage etter § 59 a har overordnet påtalemyndighet full kompetanse og prøver alle sider av avgjørelsen. Ved anke over dommer er utgangspunktet at ankedomstolen er «bundet av de ankegrunner som er angitt i anken» etter § 314, om den ikke skal prøve bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, jf. § 331 første ledd, men ankedomstolens kompetanse utvides i annet ledd av hensyn til materielle retten.

Videre behandling:

Det kan ellers pekes på at det til behandlingen ved anke over dommer er knyttet en rekke personelle og prosessuelle reguleringer som følge av det er en partsdrevet prosess for domstolene. I og med at oppgaven er å sammenligne regelsettene, er det ikke grunn til å gå dypt inn på særlige forhold knyttet til det ene regelsettet, som for eksempel vilkårene for å få anket fremmet til lagmannsrett og Høyesterett, jf. §§ 321 og 323.

Kandidater som trekker frem klageadgangen til Sivilombudet, vil kanskje komme inn på kravene til skriftlig begrunnelse for avgjørelsene. Verken etter straffeprosessloven eller påtaleinstruksen har krav til begrunnelse av påtalemyndighetens henleggelse. I Sivilombudets uttalelse - SOM-2020-574 – er det lagt til grunn at et bør anses som god forvaltningsskikk at det gis en skriftlig begrunnelse som gjør det mulig for vedkommende å forstå grunnlaget for avgjørelse om en klage over en henleggelse ikke fører frem. For dommer følger kravet til begrunnelse av straffeprosessloven §§ 39, 40 og 41.

Ved bedømmelsen bør det tas hensyn til hvordan fremstillingen av reglene vektet i fremstillingen, og det avgjørende er ikke om alt det ovennevnte er med eller om det er tatt med andre reguleringer. Tematisering av den videre prosessen etter klage/anke og adgangen til videre klage/anke, bør imidlertid ikke bli detaljert.

Det bør telle positivt for de som har en ryddig fremstilling og et opplegg hvor de forklarer hvorfor reglene faller ulikt ut, og herunder tematiserer de underliggende formålene med regelsettene og de institusjonelle rammene de virker.

Sentralt er hvilke linjer kandidatene klarer å trekke opp og hvilke betraktninger de gjør seg. Det bør komme tydelig frem at det gjelder behandling i forvaltningen og i en partsprosess for uavhengige og upartiske domstoler.

Opgaven åpner dessuten for refleksjon om virkningene av forholdet mellom klagerett og klageadgang overfor påtalemyndigheten og kontroll hos retten, blant annet kan det pekes på hensynet til ressursbesparelse, behovet for intern kontroll og betydningen av at overordnet påtalemyndighet får kjennskap til underordnedes praksis og rutiner mv.

Samlet vurdering

Studentenes evne til å se sammenhenger og strukturere ryddige besvarelser innenfor oppmålte rammer vil være sentral for kvaliteten på besvarelsene. Noen studenter vil antakeligvis få problemer med tiden, dersom de ikke disponerer denne bevisst. Tidsnød som medfører at deler av oppgaven ikke blir besvart, eller blir dårlig besvart, bør føre til trekk. Besvarelsen av oppgavens del 2 kan likevel godt være kort, så lenge det er fordi besvarelsen er ryddig og presis.

God bruk av rettskilder bør generelt premieres. Dette innebærer for eksempel der studenten aktivt trekker elementer ut av kilden (slik som vilkår og momenter fra lovbestemmelser, tolkningsdirektiver fra forarbeider, rettssetninger fra rettspraksis osv.) og tydelig anvender disse for å svare på oppgaven – i motsetning til å f.eks. referere hva som står i kilden, uten å bruke informasjonen/viser leseren

hvorfor denne informasjonen ble referert. Som nevnt skal særlig sitater fra juridisk litteratur i seg selv tillegges begrenset vekt – det avgjørende er hvordan de brukes.

Det kreves ikke at studentene har tatt opp alt som kunne vært tatt opp innenfor hvert spørsmål for at de skal kunne få en A eller B. Det er viktigere at det de har tatt opp er behandlet på en god måte, og at de utviser skjønn knyttet til hva som er sentrale tema i lys av tiden de har til rådighet. Studenter som ikke svarer på ett eller flere spørsmål i det hele tatt, er imidlertid avskåret fra å kunne få en A, og muligens også en B, avhengig av hvor mye som er ubesvart.

***

Beate Kathrine Berge, med innspill av Alf Petter Høgberg og Anders Løvlie

21. juni 2023